Ն. 4516 | 1880 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2 ՍԱԼԸ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 14 ՍԱԼԸ | Ն. 4516

21 ԻՆՃԻ ՍԷՆԷ — ١٢٩٨ ՄՈՒՀԱՐԷՄ ١١ — 30 ՓԱՐԱ.

Անանուտի Էֆեմերիս

ՄԻԻՆԱՏԻՒ ԻՐՃԻԵԱՆ

21 ԻՆՃԻ ՍԷՆԷ — ١٢٩٦ ՔԵՍԱՆ ԷՎԷԼԻ ٢ — 30 ՓԱՐԱ.

ԻԽԹԱՐ

Շու. Իսթիեաճ զէմանըմբզտա, միւտաէթլէրի խիթամքնտա վէ հաթթա վագթինտէն էվվէլ, ագճէ իրսալինէ հիմմէթ խտէն զէվաթը համիյէթմէնտան հագգընտա թէշէքքիւրիմիզի պէհան իլէ պէրաապէր, հէնուզ իրսալ ու իթայէ հիմմէթ իթմէմիշ օլանլարընն տաբի հիմմէթլէրինի ըէճա իթտիկմիզ միսիլու, թաշրատա պուլունուպտա, իխթար վէ ըէճալարըմըզը իշիթմէյէն զաթլարատա խապէր վիրիրիզ քի, արթըգ պու ատֆատան սոնրա, զաղէթալարընը թէէխիրէ, մաթէէսսիւֆ մէճպուր օրաճաղըզ։

Վէ շունու տաբի պէհան խէրիզ քի, թաշրալարատան, հէր քիմքի, զաղէթամըզ դայրէթինի չէքէրէք, պէշէր ապօնէ եաղալը՝ մագլըզա, վէ ագճէլէրինի բէշինան ալըպ կէօնտէրմէ.քլիկէ հիմմէթ խտէր խսէ, քէնտիսինէ մէմնունէն վէ մէճճանէն պիր նիւսխէ կէօնտէրիլէճէք, վէ էկէր ումումուն մէնֆաաթընա տայիր պէնա վէ հավատիս իրսալինէ տաբի հիմմէթ խտէր խսէ, ճայիզ կէօրիւլիւկիւ հատե, թէշէքքիւրէն տէրճ իտէճէկիզ։ Ֆագաթ էօյլէ չօճուգճա վէ տիրացուճա պէնալէր վէ միւթալաալար կէօնտէրմէմէլէրինի տէ ըէճա իտէրիզ։

ԹԷԼԷԳՐԱՖԻՅԷ

ԱԺՈՒՆՍ ՀՍԱՎՍ

Բօմա, 13 դեկտ.

Պու կիւն իճթիմա խտէն Դարտինալաբ մէճլիսինտէ Հասուն էֆէնտի հազրէթլէրի գարտինալ նասպ ու թայեին իսիրմիշլէր տիր։

Իսմանիկիա, 12 դեկտ.

Դեկտ. 1տէն 10ա գատար Սիւէյիշ գանալընտան 56 սէֆինէ կէշլիպ 1,050,000 ֆրանգ հասըլաթ օլմուշ տուր։

Լէնարա, 13 դեկտ.

Մէճլիսի վիւքէլա պու կիւն ալէլ աճէլէ տավէթ օլունմուշ տուր։ Մէճլիսի մէզպուրտա բարլամէնթօնուն տէրհալ իճթիմանէ գարար վիրիլմէսի միւհթէմէլ տիր։

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻՅԷ

Էվվէլկի կիւն մապէյնի հիւմմաեունտա, Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Թիսսէա հիւրմէթէն պիր զիեաֆէթ քէշիտ պույրուլուպ, պու զիեաֆէթտէ պիլճիւմէ վիւքէյայի ֆիխամ վէ մէմուրիյինի քիրամ հազրաթը տաբի հազը պուլունմուշտար տըր։

—Իսթանպուլ զաղէթասը, Մբսը իլէ Հապէշիսթան պէյնինտէ թէքրար մուխասէմաթա պաշլանըլըզը չայեասընը եարանա չըգարըօր։

—Պասը Ալի, Ռումէլիի Շարգի վալիսինէ պիր պույրուլթու կէօնտէրէրէք, էմրաքը վագֆիեէ հագգընտա վիլաեէթ մէճլիսի ումումիսի թարաֆընտան վիրիլէճէք հէր կիւնա գարարա գարշը բրօթէսթօիթմիշ տիր։

—Իրան սէֆիրի Մօհսին խան հազրէթլէրի, Իրան խարիճիեէ նէզարէթինտէն ալմըշ օլաուգլարը թալիմաթ իւզրէ, Ասըմ բաշա հագրէթլէրինէ պիր նօթա թագտիմ իթմիշլէր, վէ պունատա, Խօրասան խարիզի իւզէրինտէ պաղը Իրան թիւճճարընտան խոիէն սիրգաթլէրի պէհանտէն սոնրա, չալընան էշեանըն ատհապընա իեատէսինի թալէպ իթմիշլէր, վէ եազընարատա գաթլ վէ եա ճէրհ խոիրմիշ օլան օթուզ գատար նուֆուս իչին պէտէլ իսթէմիշլէր տիր։

—Ալընան խուսուսի թէէկրաֆնամէլէրէ կէօրէ, Թէհրան իլէ իսիլէն մուխապէրաթ դաթթ օլունմուշ տուր։ Շէյխ Սաաբդ, Իրան դօմանտանընընն թէրք իթմիշ օլաուղու Իւրմիաեա եէնիտէն եագլաշմըշ տըր։ Տիկէր պիր թէլէկրաֆնամէեէ նէզարէն, շէյխ Իւպէյտուլլահ Իւրմիեա եազընընտա Իրանլըլար իլէ միւսաէմէ խոիպ, Իրանլըլարտան պիր խայլի ատէմ թէլէֆ իթմիշ, վէ իւչ գընթա տաբի թօր զապթ էյլէմիշ տիր։

Տաղլարա չէքիրմիշ օլան Ֆիւրատը, Իւրմիաեա իլէրուլէեէճէքլէրինի թէհտիտ իտիեօրլար։

—Դարատան բաշա հաղրէթլէրինէ պիրինճի բիւթպէտէն նիշանը ալիի Օսմանի.

Ֆրանսա տէվլէթի ֆէխիմէսինին Տէրիսաատէթ սէֆիրի Մ. Թիսսէա, պիրինճի բիւթպէ նիշանը ալիի Օսմանի իհսան պույրուլմուշ տուր։

—Իթալիա տէվլէթի թարաֆընտան պիրինճի մէճլիսի թիճարէթ ըէյիսի Շահպազ էֆէնտիեէ իբինճի, վէ մէճլիսի մէզբիւր ազասընտան Բիֆաթ պէյ իւչինճիւ, վէ իճրա իսարէսի մուավինի Վասֆի էֆէնտիեէ տէօրտինճի բիւթպէ.լերտէն Գուրան տ'Իթալի նիշանլարը իթա օլունմուշ տուր։

—Ումուրը մալիեէ իչին պիր եէնի տայիրէյի թէֆթիշ իհսան պույրուլմագ իւզրէ, թէֆթիշ հէյեէթլերի իլղա գըլընմըշ օլաուղունտան, վիլաեաթ միւֆէթթիշլերի, բէյտէր բէյ Տէրիսաատէթէ կէլիեօրլար։

—Միւֆերանընն Տուլչինօ գազասը հուտուտունու թայեին իթմէ.քիւզրէ, պիր բրօթօգոլ թանգիմ իտէճէքլերի, վէ Դարատաղընն, տէվլէթի Ալիեէ իլէ տիբլօմասի միւնասէպաթընը լեատէ իտէճէկինտէն, Դարատաղ էլչիսինին Տէրիսաատէթէ ավտէթ իտէճէկի, Լը Թան զաղէթասընտա միւնտէրիճ հավատիստէն տիր։

—Դարատաղ մէսէլէսինէ տայիր օլան մուհարբէրաթընը իբինճի գըսմը պու հաֆթա Ֆրանսա մէճլիսի մէպուսան վէ սենանընա թէվզի օլունտաճագ իսիշ։ Մուհարբէրաթը մէզբիւրե իբի եիւզ սահիֆէտէն իպարէթ պիր ճիրա թէչքիլ խոիպ, նիւմայիշի պահրինին իպթիտասընտան նիհայէթինէ գատար թաթի իսիրմիշ մուհարբէրաթտան իպարէթ օլաճագ իսիշ։

—Պիւքրէշ Ռում թիւճճարընտան օլուպ, Պէյօղլունտա Զաբէիօն նամ Ռում մէքթէպինի թէէսիս վէ իտարէ իթմէքտէ պուլունան Մ. Դօսթանթին Զաբանընն, Եունանիսթան իհթիեաճաթը հազրէսինէ սարֆ օլունմադ իւզրէ, 350 պին ֆրանգ, վէ Մարսիլիատա թապիպ Մ. Մէթադանընն Ալթինա Սալիպի Ահմէտ ճէմիյէթինէ 10 պին ֆրանգ վիրմիշ օլաուգլարընը Եունանիսթան զաղէթալարը խապէր վէրիեօրլար։

—Պուլկարիսթան հէյեէթի միւտիրանընընն թէպէտաիւրինէ սէպէպ, Նիշ վէ Շարքէօյ վէ Սոֆիա, վէ Պէլօվա վէ Թարթար-բազարճըդ միւեանէսինտէ թէէսսիսի մուզարբէր օլան տէմիր եօլ խաթթը իւզէրինէ, պարան Հայմէրլէ թարաֆընտան իսիրէն թէպլիղաթը շէհիրտէ իսիշ։

Խաթթը մէզբիւր Նիշ վէ Պէլկրատ խաթթըյա պիրլէշէրէք, Մաճարիսթան տէմիր խաթթըյա իլթիհաղ իտէճէք տիր։ Բէյրութի միւտիրանը սապբդ Մ. Զանդօֆ, պու մէսէլէյի օլ տէրէճէտէ ուզաթմըշ տըր քի, Ավսթրիա դօնոլսսու, պու տէմիր եօլ մէսէլէսինին միւզաքէրէսի իչին Վիէննատա պիր մէէմուրը մախսուս իրսալինի դաթիէն թալէպ իթմէկէ մէճպուր օլմուշ տուր։

—Սալթանաթը Մէնիյէնին Լօնտրա սէֆիրի Միւսիւրիս բաշա հազրէթլերի, Լօնտրաեա կիթմէզդէն էվվէլ, Վիէննատա պիր գաչ կիւն իգամէթ իտէճէքլեր իսիշ։

Միւշարիլէյհին Վիէննատա իգամէթինի, պիր մագսէտի սիեասիեէ համը խտիեօրլար։

ԹԷՇՎԻԴԱԹ

Արապկիրտէ քիչատա օլունմուշ օլան Ապահանեան Դ.Ս.Ը հէվայէթի միւֆիտէ հիմմէթիյլէ քիչատա օլունմուշ օլան, վէ նամը մէզբիւրու թաշքմաղատա պուլունան մէ.քթէպէ, շէհրի մէզբիւր խանէտանընտան օլուպ, վէ միլլէթիմիզ թիւճճարը միւթէպէրանընտան օլան Մինասէֆ Տէր Մի.քայէլեան թարաֆընտան, պիր սէնէլիք Մանղումէ իհսան գըլընտըզընը, սայիր զէվաթը համիյէթմէնտանէ պիր իպրէթ օլմագ էմէլիյլէ, մախէշէ.քիւր պէհանէ միւսարաաթ իտէրիզ։

Պօեանա նէհրինին սաղ թարաֆընտա վաղը օլուպ, տէվլէթի Ալիեէ իլէ Դարատաղ պէյնինտէ պիր իխթիլաֆք ճէտիտի պախս օլան Սէն-Ժօրժ եանի Շէնկին նամ գարիեէնին, տէվլէթի Ալիեէ իտարէսինտէ գալմասընա, Էվրօպա գօմիսէրլերի թարաֆընտան դարար վիրիլմիկի Լը Թան զաղէթասընտա մուհարբէր տիր։

—Մէ.քքէտէն կէլմէ.քտէ օլան պինէրճէ հաճիլէր, Քէրմա շահրն զարպ ճիհէթինտէ.քի մէմալիքտէ ասլա էմնիյէթ օրմասըզը իչին, Պաղտատտա թէվգէֆ իթմիշլէր տիր։ Քասրիհին եազընարընտան կէչմէ.քտէ օլան սոն իւչ քէրվան իւզէրինէ Քիւրալէր հիւմում իտէրէ.ք, 500 տէն միւթէճավիզ հաճիլերի էօլմիւրմիշ, վէ եախսա եարալամըշլար տըր։ Իտարէ.յի մահէլլիեէ մէնսուպ օլան Իրան մէմուրլարը, կէթիրիլէն հէր պիր Քիւրա գաֆասը իչին տէօրթ ինկիլիզ լիրասը մըդտարընտա միւ.քեաֆաթ թէէտիեէ իթմէ.քտէ տիրլէր։

—Մուախխարէն Դալատտա Թունա մէսէլէսի իւզէրինէ պիր խուսուսի մէճլիս ադտ օլունուպ, խայլի զէվաթի հազը պուլունմուշ տուր։

Թունա գօմիսիօնու ազասընտան էֆէնտիսի տսխի պու մէճլիստէ պուլունմուշլար տըր։

Մէճլիսին միւրէթթիպի Մ. Կրէգա վիրտիլիէրինտէ, էմրի պասիրէթ վէ իհթիեաթ իւզրէ տավրանմալարընը իխթար խտէրիզ։

—Տիւնքի կիւն Ալբը-գաբուտա էֆէնտինին պիրիսի, պիր մուհաճիրէ, իբի զրուշ իւճրէթ իլէ օրադ, խանէսինէ կէօթիւրմէ.ք իւզրէ պիր պօղչա վէրմիշ, վէ պու ադրալըգ մահէլլի մէզբիւր համպարընտան Ֆէմահլը Օսման կէլիպ, մէզբիւր պօղչաեը քէնտիսի կէօթիւրմէ.ք իւզրէ, մուհաճիրին էլինտէն ալմատա չալըշըզընտա, տրարարընտա պիր նիգա զուհուր իթմիշ, վէ նիհայէթ Օսման գամա իլէ վուրուլուպ, էօլմիշ տիր։

Մուհաճիր տէրհալ ավզ ու կիրիֆթ օլունմուշ տուր։

—Ճիւմաա իրթէսի ագշամը Իսթանպօլտա Սուլթան համամընտա վագը պիր մանիֆաթուրաճը մաղազասընտան հարիդ զուհուր իտիպ, եաղընըզ մէզբիւր մաղազա միւհթէրէճ օլաուղու հալտէ պաթբրըմը տըր։

—Սօն բօսթա իլէ կէլէն Էվրօբա զաղէթալարընտա կէօրիւլէն թէլէկրաֆլար տըր։

Լօնտրա, 7 դեկտ.

Ինկիլթէրրա տէվլէթի թարաֆընտան թէքրիֆ օլունան նիւմայիշի խաեալի, պիրճիւմիէ տէվլէթլեր թարաֆընտան ըէտտ օլունմասը ըւզէրտէ, Ծուտաս ասոցիէյսընէն հալ ու թէսվիեէսի իլք պահարա պրագբլմբշ տըր։

Գասթէնուօվօ, 4 դեկտ.

Շու էմնատէ միւխթէլիթ տօնանմա թէօտօ.քէօրֆէզլինի թէրք իյլէմէ.քտէ տիր։ Հավա կիւզէլ օրուպ, տօնանմա շու մինվալ իւզրէ հարէ.քէթ խտէճէ.ք տիր։ Էվվէլա Ինկիլիզ սէֆինէլերի, սօնրա Ֆրանսըզ, սօնրա Իթալիան վէ էն սօնրա Ռուս սէֆինէլերի կիտէճէ.քլէր տիր։

Ինկիլիզ սէֆինէլերի Մալթաեա, Ֆրանսըզ սէֆինէլերի Թուլօնա, Իթալիան սէֆինէլերի Պրինտիզիսէ, վէ Ռուսիա սէֆինէլերի Նաբօլիսէ կիթմէ.քտէ տիրլէր։

Տօնանմա տաղըմազատան էվվէլ, Տուլչինօտա Գարատաղ սանճաղընը սէլամմամտա կիտէճէ.ք տիր։

Գարատաղ հիւքիւմէթի թարաֆընտան տօնանմա զապթիանընտա էլլի նիշան վիրիլմիշ տիր։

Գալաս, 5 դեկտ.

Թունա գօմիսիօնունուն իլք իճթիմանտէ, Ավսթրիա գօմիսէրի, Սբրպիսթան վէ Պուլկարիսթան գօմիսէրլէրինին, Թունա սէյրի սէֆայինի միւզաքէրաթը հազգընտա հէնուզ թալիմաթ ալմամըշ օլաուգլարընը թահէթ նազարը իթինտէ ալարագ, հիւքիւմէթլերի նամընա պիր գարար վիրիլմէ.քիդիր, սայթ մուրախխասլար միեանէսինտէ թաթլիյի էֆ.քեար օլունարագ, հազրլրգ կէօրմէ.ք եօլունտա միւզաքէրաթա իպթիտար օլունմասընը թէ.քլիֆ իթմիշ, վէ պու թէ.քլիֆ, ումումէն, Ավսթրիանընն, գօմիսիօնտան չէքիլէճէկինէ պիրինճի տարմ մագամընտա տատ օլունմուշ տուր։

Գալաս, 7 դեկտ.

Թունա գօմիսիօնու տիւն ագշամ պիրինճի տէֆա օլարագ ադտը իճթիմա իյլէմիշ տիր։ Մէզբիւր մէճլիս, չէտիտ միւզաքէրաթտան սոնրա, Ավսթրիանընն լայիհասընը ըէտտ

իթմիշ, վէ թահթը միւզաքէրէնէ վաղ օլունմասը իչին, հէր տէվլէթէ թագտիմ օլունմադ իւզրէ, տիկէր պիր լայիհա դալէմէ տլընմասընը իթթիֆադը արա իլէ դարարաշարմըշ տըր։

Թէհրան, 5 դեկտ.

Աֆղանիսթանըն ճէնուպի էեալէթլէրինտէ ինթիզամըզըգ հիւքմ իթմէքտէ օլուպ, էքսէրիսի Մէրվ Թէքէլէրի աշիրէթինէ մէնսուպ օլան Թիւրքմէնլէր, քէօյլէրի վէ ճիվարլարը եաղմա իթմէքտէ տիրլէր։

Բուսպար, Ախալ Թէքէլէրին մէրալարընը զապթ իթմիշ օլտուգլարընտան, Ախալ Թէքէլէր Մէրվտէ իգամէթ իթմէք իսթէմիշլէր իսէ տէ, Իրան հիւքիւմէթի պունլարա միւմանաաթ իթմիշ տիր։

Բէթրսպուրկ, 5 դեկտ.

Վէնէտիք տէնիզինտէ պուլունան Բուսիա տոնանմասընըն Նաբօլիեէ կիթմէսի իչին վիրիմիշ օլան թալիմաթ, մէղքիւր տոնանմանըն, շու էնատէ Իթալիատա սէյեահաթ իթմէքտէ օլան կրան տիւգ ժօրժ իլէ կրան տիւգ Բօլուն, էմրի թահթլարընտա պուլունմասը իչին իմիշ։

Մատրիտ, 6 դեկտ.

Ինկիլիզ տոնանմասը մարտա գատար Վիկտորիա գալաճադ տըր։

Վիէննա, 7 դեկտ.

Թունա գօմիսիոնու, բէսի միւզաքէրաթ օլմադ իւզրէ, Ավսթրիա թարաֆընտան թէքլիֆ օլունան իլք լայիհաեը բէատ իլդէմիշ տիր։ Պունունա պէրապէր պուլնատա զանն օլունտուղունա կէօրէ, միւգաքերաթը ումումիեէտէն իլք լայիհա կիպի պիր նէթիճէ հասըլ օլաճագ տըր։ Արմանիա, Իթալիա վէ Ավսթրիա տէվլէթլէրի պու մէսէլէտէ միւթթէֆիգանէ հարէքէթ իտիեօրլար։ Ֆրանսա, Ավսթրիա իլէ Ինկիլթէրրա միեանընտա միւթէվաբթ վաղիֆէսինի իֆա իտիեօր, քագաթ զանն օլունտուղունա կէօրէ, պիզիմ գապկինէթմուզ հագդընտա թէվէճճիւհ կէօսթէրիեօր։

—Դեկտ. 4 Թարիխիլէ Տէտէ–աղաճտան Դուրէէ տ'Օրիան զաղէթասընա պէր վէճհի աթի եազըլմըշ տըր։

«Գայմագամ Մուհարրէմ աղա, պիր պագդալ տիւքքեանընտան օթուզ գատար լիրա սիրգաթ իթմիշ օլսն պիր սարիգի պու կիւնլէրտէ ախշ ու կիրիֆթ իթմէքլէ, քէնտիսինին հէնուզ հաեաթտա օլտուղունու կէօսթէրմիշ տիր։ Սարիգի մէրգումուն տիկէր շէրիքի տախի թուլթուպ, իքիսի տէ մուհաքէմէ իտիմիշլէր, վէ իքի սէնէ մահպուսիեէթէ հիւքմ օլունմուշլար տըր։

«Ճիվար օվարատա տայիմա հայտուտլար պուլունուպ, պունլար Տէտէ–աղաճ իլէ Մադրի, Մարսէնիա վէ սէվահիլին տիկէր գարիեէլէրի արասընտաքի մուխապէրաթ թարիգլէրինի գաթթ իթմիշ տիրլէր։ Մուխապէրաթ գաեբզլար վասթասընդա իճրա օլունմադտա իսէ տէ, կէօմրիւք իտարէսինին թաղեիդաթը սէպէպինտէն, մուխապէրաթը մէղքիւրէ սուհուլէթլէ իճրա օլունմամադտա տըր։ Նասընլ քի տահա կէչէնլէրտէ, Ադուիրա էմբէրիալէ նամ Ավսթրիա վաբօրույա Տէրիսաատէթտէն կէլմիշ օլան քիրաճը, չէնա նէֆէր եօլճու վէ պիր մընդատ էմթաա իլէ պիրլիքտէ պիր դաեբզա բաքիպէն վէ Մարսէնիաա միւթէվէճիհէն Տէտէ–աղաճտան հարէքէթ իթմիշ, վէ հաթթա էմթաա տէնքէրինին միրուրի իչին Իսթանպոլտա քէնտիսինէ վէրիլմիշ օլան թէղքէրէլէրի Տէտէ–աղաճտա կրտէ էյլէմիշ, վէ գաեբզ Մարսէնիաա վասըլ օլմուշ իլքէն, պիր տէ կէօմրիւճիւ, հիչ պիր սէպէպ օլմատըզը հալտէ, գաեբզը թուլթուպ Տէտէ–աղաճա կէթիրմէսի իչին, մէղքիւր գաեբզին արդասընտան պիր կէօմրիւք սանտալը կէօնտէրմիշ տիր։ Սանտալը մէղպուր դաեբզա թա Մարսէնիա խակէլէսինտէ եէթիշիպ, պիւյիւք պիր միւճատէ լէ զուհուր իթմիշ տիր, չիւնքի կէրի տէօնմէք իչին, հավա միւսայիտ օլմասընը ճիհէթլէ, ըէք չօգ վաղթ սարֆ իտիլմէսի, վէ էնսայի բահատէ սաղտթլանմադ թէհլիքէսինէ օղրանըլմասը լազըմ կէլմէքտէ իմիշ։ Քիրաճը, իհթիմալտէն պուլունան զարար վէ զիեանընն թաղմինի իչին թէէմինաթ իսթիհսալինէ իսրար իտիպ, վէ շու թէքլիֆի, Մարսէնիա մէճլիսի ազասընտան պազբսը թարաֆընտան տախի իղթիզամ օլունտուղունտան, կէօմրիւք մէմուրու, միւհթէվիեաթլարընը իչար իթթիքտէն սոնրա, էմթաա տէնքէրինին դարատա չրգարըլմասընա միւսաատէ իթմիշ տիր։

«Պու կիպի թաղեիդաթ սըգ սըգ վուգու պուլմադտա օլտուղունան նաչի տիր քի, Մարսէնիա էհալիսի պու հալի իսլահ իթմէք իւզրէ, քէնտի իսկէլէրինտէ քիւչիւք պիր կէօմրիւք իտարէսի թէէսսիսինի թալեպ իթմիշլէր տիր։ Մէմուլ օլունտուտուղունա կէօրէ, պու թալեպ, հիւքիւմէթի Սէնիյյէ նէզտինտէ վալի վիլաեէթ թարաֆընտան իլթիզամ օլունաճադ տըր։

«Նէֆսի Մարսէնիատա ատաքիրի մընթահֆըզա գօմանտանը եիւզ պաշըսը Հադդը էֆէնտինին զայրէթի սաեէսինտէ, իսրըսբզըզլար բէք ազալմըշ օլուպ, միւմսիկլէյհ, գաբաղալար թէրթիպ իլլէմիշ տիր։ Հադդը էֆէնտի, ճիվարլարտա պուլունան տէյրմէնլէրի, չիֆթլիքլէրի վէ մանտարալարը տախի տօլաշմադտա տըր, վէ հաթթա էկէրչի Կիւմիւրճինէ միւթէսարրըֆ, չէտիտէն հարէքէթ իթմէսի իչին, քէնտիսինէ միւսաատէ իթմիշ օլտա իսէ, նահրեհէտէն թէքրիվ հայտուտլարը տախի տէֆ ու թէնքիլ իթմիշ օլաճագ իտի։ Թէէսսիֆ օլունուր քի, միւմսիկլէյհին թէքլիֆլէրինէ տաշա էհէմմիեէթ վիրիլմէմէքտէ տիր։

«Պու իլք պահարտա Տէտէ–աղաճտա, պուղտայ, սուսամ վէ բալամուտ իսրաճաթը խուսուսունտա խայլի թիճարէթ օլմուշ տուր։ Պուղտաեէն 44 օդդալըգ քիլէսի, 70 տէն 75 զրուշա գատար ֆիեաթտա տըր։»

ԼՕՐՏ ՖԻՑՄՕՐԻՍԻՆ ՆՈՒԹԳՈՒ

Բուէլիի Ճարգի միւխթէլիթ գօմիսիօնու Ինկիլիզ մուրախասը սապրգ լօրտ Ֆիցմօրիս թարաֆընտան, պունտան պիր հաֆթա մուդտատէմ, Կլասգօվտա քիշատ օլունան պիր սէրպէսիյյէթ թարաֆտարանը Դիւպլիսինին բէսմի քիշատը միւնասէպէթիյլէ իրատ օլունան պիր նութգտա, լօրտու միւշարիէյհ, Ինկիլթէրրանըն, Ճարգ բօլնթիգասը հադդընտա, շու ատթիտէքի սուբէթատ սէօյլէմիշ տիր։

«Սէրպէսիյյէթ թարաֆտարը պուլունան շու շիմտիքի հիւքիւմէթիմիզ, հիչ պիր տօսթլուգ վաղիֆէսի թահթընտա պուլունմասարագ, պիր բօլնթիգայի միւսթէզիլանէ տէրիւհտէ լյլէմիշ տիր։ Դարատաղ մէսէլէսի կիպի չէթին պիր մէսէլէյի տասյիշի էվրօպատա պիր խալէլ կէրմէքսիզին թէսվիյէ էյլէմիշ օլտուղու հալտէ, պու կիւնքի կիւն մէվզի միւզաքէրէտէ պուլունուպ, վէ ֆիլվագը տահա զիեատէ հալի միւշքիւլ օլան Եունան մէսէլէսինի տախի հալ ու թէսվիյէյէ միւգթէսիր օլտպիլէճէկինտէն գաթի իւմիտ օլմամըշ տըր։

«Էվրօպատա տէրքեատ օլան էֆքեարը ումումիյյէ մահդա, տէվլէթի Ալիյէնին մալիյէսինի, պիր դավի թէմէլ իւզերինէ վաղ իթմէքլիք արզու վէ նէյէթինտէն իպարէթ պուլունմադտա տըր։ Պիզ Պապը Ալիյէ, արթըգ իսրըսբզըզլարա, իրթիքեատպարա, վէ սուլի խթիմալարա, վէ ամէլ ու հարէքեաթը նապէճարարա սէպէպիյյէթ վէ զօյպրդ վիրմէքտէ պատ, վէ տիւնեատա էն զիեատ իյի թազըմարատ պուլունան քէօրիւլերին զարուրէթ վէ սէֆալէթիսի մուճիպ օլմադտա օլան ուսուլլերին տէֆ ու մէնինէ հիմմէթ իլէ խիթամ վիրմէքլիկէ պօրճլու պուլունմասընը իսթար վէ նասիհաթ էյլէմիշիզ տիր։ Պիզ պու մազսէտին հուսուլի նէյլէթիյլէ, եէրլի վէքիլէր թայլին իտէրէք ճէմիյյէթլէր թէչքիլ իթմիշ, վէ մէսարիֆաթը լազըմէ իչին տախի էօյլէ պիր գօնթրօլ ուսուլի կէօսթէրմիշիզ տիր քի, հէնուզ վարիտաթը տէվլէթ թէսլիմի խաղինէյի Ճահանէ օլմադտան էկվէլ, իտարէյի տախիլիյէնին հէր նէվի լէվազիմաթը իչին իգթիզա իտէն հասըլաթ, թահթը թէէմինաթա ալընմըշ պիր հայատէ օլաճագ տըր։ Պիզիմ իթթիզատըմըզա նազարէն, հիւքիւմէթի Սէնիյյէ թարաֆընտան, մէղքիւր իսթար վէ նասիհաթլարըմըզըն մէվզի իճրայէ վաղ իտիլմէսի մունասիպ վէ ճայիզ կէօրիւլմիկիւ թագիրատ, վիլայէթլէրտէ մալիյէճէ թութուլսաճագ օլան պիր թարիգ սայէսինտէ, վարիտաթը տէվլէթ բէք չօգ արթարգտան պաշգա, պինլերճէ թէլէֆաթ վէ սիրգաթ վէ իրթիքատպ դաբուլարընըն գարանարզլարընը տախի, այնէլ եազըն կէօրէճէք տիր։

«Զօգ թէհամմիւլիւ սուբէթատ չալըշարագ, էօյլէ պիր նիզամնամէ եազմըշզ տըր քի, բէք գօլայըգլա մէվզուի իճրայէ գօնուլապիլէճէկինտէ, կէրչի շէքք ճայիզ տէյլ տիր, ֆագաթ, շունու տախի էսէֆ իտէրէք սէօյլէրիմ քի, էկէր պանա, «Նա՞սրլ, վիլայէթլէրտէ, մէղքիւր նէզամատէ իճրա օլունապիլէճէ՞ք մի տիր» տէյի սիւալ օլունուր իսէ, քէնտի արզուսմուն մուղայիրինտէ օլտուղու հալտէ տէրիմ քի, օլպապատէ չօգլուգ լումիտիմ եօգ տուր։ Պէն Իսթանպոլան հէնուզ ավտէթ իթմիշիմ տիր, վէ հայրֆ քի, բէք մ ֆիեաս օլարագ կէլմիշիմ տիր։ Զինքի, հալէա, Թիւրքիանըն զարարը ազիմինի մուճիպ օլակէլմէքտէ օլան օլ մէլուն, իշլերի ուզամմագլարգ վէ պօշա վաղթլար կէչիրմէքլիք աֆէթի իսեանը ուսուլի հիւքմ իթմէքտէ օլտուղունան, Պապը Ալիճէ հէր իշտէ իսթիմալ օլունմադտա օլան պաշլըճա լուղէթ «եարբն» լուղէթի տիր։ Մէսէլա, մէէմուրինէն պիրինէ պիր իշ իչին կիսիպ տէ միւրաճաաթ իթմէ՞ն մի, վաղտա սիզի, քէմալի հիւրմէթ վէ նէզաքէթլէ գապալ իտէր, լաքին, մէղքիւր իչին թէֆթիշ ու թահգիգընա տայիր պիր թալեպ գալգըշարընը՞զմը, ալաճաղընըզ ճէվապ, տէյիլ պաշգա պիր շէյ, իլլա «եարբն» լաղբրաբսը տըր, վէ ֆէլատար կիւնիւ կիթմիկինիզատ տախի, այնի ճէվապը ալաճաղընըզտա շիւբհէ եօգ տուր։ (Կիւլիւշմէլէր։)

«Վաղթիյլէ էն մուազզամ տէվլէթլէրտէն պիրի օլմուշ օլան տէվլէթի միւշարիէյհա հադդընտա, հիւքմէթի ալիմէ իւզրէ լաղբրաբ իթմէք իսթէրիմ, վէ շունու տախի սէօյլէրիմ քի, բէք սատէ սուբէթատ պիր էմրի պատիրէթ վէ պիր ադիլանէ հարէքէթ իճրա իտիրճէք օլսա, կէրչի, երինէ էսկի ազամէթինի էլտէ իտէճէկինտէ իշթիպահ եօգ տուր, լաքին, եազըգ քի, դաթը հաղրէթի Ճահանէյէ հօշ կէօրիւնէճէք սուբէթատ լոգըրաբլար իտէնէր։ Նէ քէնտիլիրինին վէ նէ աէ հիւքիւմէթի Սէնիյյէլէրինին, էն լյի ատօթլարը տէյիլ տիրլէր։ Պէնիմ իթթիգատըմա կէօրէ, տէվլէթի Ալիյէնին էն սաաբդ ատօթլարը, Մ. Կլատսթընը իլէ Մ. Կօշէն, վէ մին զայրի լիեազաթ պէնտէնիզ օլմուշուղտուր, չիւնքի քէնտիլէրէ, էկէր մէմալիքի Մահրուսէլէրինի, պիր թահթը նիզամա վաղ իթմէքլիկէ հիմմէթ իթմէղլէր իսէ, պիր կիւն, մատաղալահ, տիւչարը նէտատէթ օլաճադլարը իհթիմալինի, պիլա րիեա, սէրպէսթճէ իսթար իթմիշիզ տիր։

«Մատամ քի Մ. Կօշէնին խամնի վիրմէքտէյիմ, միւսատատէնիզլէ վէ ատա, միւշարիէյհ զաթ իլէ տէրքեար օլան բօլթիդաճա միւնասէպաթըտան միւթէէսիր օլմուշ օլմաեարագ սիզլերէ սէօյլէրիմ քի, օլ զաթ թարաֆընտան, Իսթանպօլտա զուհուրա կէլմիշ օլան մէհարէթի խալիսանէ, վէ ալէյհուսուս թէհամմիւլ, պաահի թէհայյիւրիմ օլմուշ տուր, զիրա, միւշարիէյհ հաղրէթլէրի, էօյլէ պէնիմ կիպի, եալընըզ պիր մատէ իչին չալըշմաեըպ, իլլա, Ճարգ մէսէլէսի կիպի էն ազամ պիր մէսէլէյի թէշքիլ էյլէմէքտէ օլան հէր նէվի միւշքիլաթը հալլու թէսվիյէլերինէ, եզ ճան ու տիլ չալըշմըշտը. վագտա պիզիմ մուհաֆազաքէարլարըմըզ, միւշարիէյհ իչին, «ալթը այատան պէրու Իսթանպօլտա իմրտը էվգաթ էյլէմէքտէ օլտուղու թագտիրատէ, Ցուլչինօ իչինտէն պաշգա հիչ պիր իշ կէօրէմէտի, նէ՞ եարտը» տիմէքտէ տիրլէր. հալ պու քի պէնտէ տէրիմ քի, էկէրչի մէրգուման էֆէնտիլէր, միւշարիէյհին, մէղքիւր Ցուլչինօ մէսէլէսինտէ դարշըբընա չըգմըշ օլան միւշքիլաթը ալիմէ վէ քէսիրէլէրտէն խապէրտար օլմուշ օլտաար, հադդընտա սիմէմէր իթմէքլիկի ճայիզ կէօրմէքլիք չէօյլէ տուրսուն, հաթթա, ալթը այ զարֆընտա, էօյլէ պիր միւշքիլ մէսէլէյի, Իսթանպօլ կիպի, «եարբն» լուղէթիյլէ տէօնմէքտէ օլան պիր մէմլէքէթտէ հալլ խէպիմիշ օլմասընտան սոլտաը, թահսինլէրը տախի օդուռաճադ իտիլէր։

«Թիւրքիանըն սահիլի սէրամէթ չըգմադըզը, անճագ վէ անճագ, իճրայի խալահաթա մէնուութ պուլունմադտա տըր։ Մէմալիքի մահրուսէյի շահանէէնին հասըլաթ վէ վարիտաթ մէնպատարընը քէսրէթիյլէ, քէօյլիս թագըմարընըն հիւսնի ալայագընը կէօրիւպ վէ տիդգաթ իտէն հիչ պիր ատէմ, անընն պագասընտան գաթի իւմիտ իթմէքլիկի, գաթան ադլէ գարիպ կէօրէմէզ, լաքին, հայրֆ քի, վաղթի վագթի գազանըլմըշ օլան ուֆիգ թէֆիէք տիրլօմաթա ֆիթուհաթլար, վիւքէյատան չօգլարընը թէքէպպուլլերինի մուճիպ օլտուգլարընտան, էհէմմիյյէթի ազիմէսի տէրքեար պուլունան խարահաթին իճրասընը կէճիքտիրմէքտէ տիրլէր, հալ պու քի պունու պէօյլէ եարմազլա, պաշգա պիր շէյ եարմըշ օլմաեըպ, իլլա մատազալահ, Բուսպարընն պիր ճէսիմ օրտու իլէ Թունաեը վէ Պալգանլարը աշրբզլարը կիպի, պիր կիւն տախի պիր տիւչմէնին, պիր Նիյէթի ֆասիտէսինէ պիր սէրիշթէ վէ պիր սէրմայէ վիրմիշ օլաճագլար տըր։

«Հէր քէս, Պէրլին գօնկրէսի սայէսինտէ մէյտանէ կէլէն հիւքիւմէթլէր իչին, նա՞սրլ, պարի, շունայիլ օլտուգլարը նիյմէթէ լաեզ սուբէթատ ամէլ ու հարէքէթ իթմէքտէ վէ պիր էմրէ կէօսթէրմէքտէ՞միտիրլեր տէյի, պիր պիրլերինէ սիւալ էյլէմէքտէ տիրլէր. իմտի, պէնտէ, պիրա իհթիրազ, օվ պապատէ ճէվապ վիրէրէք տէրիմ քի, էվվէթ, մէղքիւր հիւքիւմէթլէր, սէրպէսիյյէթ թարաֆտարլարըմըզըն էմէլլերինէ բէք մուվաֆըգ սուբէթատ ամէլ ու հարէքէթ իլէ, մէղքիւր նիյմէթէ չայէսթէ պուլունտուգլարընը իսպաթ էյլէմէքտէ տիրլէր։ Պիզ բէք ալէա կէօրմէքտէյիզքի, մէղքիւր եէնի մէմալիքլէրէ տախի, թըպգը ի. թալիատա վէ Մաճարիսթանտա օլտուղու կիպի, սէրպէսթլիք քէնտի սէմէրէ վէ մուհասսէնաթընը իպրաշ իտէպլիմէքտէ տիր։ Էվվէթ, Պուլղարիա տախի, կէրէք մատի վէ կէրէք մանէվի սուրէթտէ, սէրպէսիյյէթին սէմէրէսինէ նայիլ օլմադտա տըր։

«Վագտա, հէնուզ թաստիգէ միւհթաճ պուլունան զուհուրաթլարտա, բէք չաբուգ էհէմմիյյէթ վիրիլմէքլիք ճայիզտէյիլ իսէ տէ, քէնտիմճէ պիւյիւք վաղիֆէլէրտէն պիրի ատտ իթմիշ օլուպ, վէ մէղքիւր վաղիֆէմի թանըէրպ իֆա իթմէքլիքտէն իսէ ասլա կէրի տուրմուշ օլմասընընդամտան, հէր նէ գատար, Պուլղար հիւքիւմէթինէ, օրտարատա պուլունան Իսլամլար հագդընտա հիւսնի մուամէլէ օլունուպ, վէ իճրայի տաղ ու հագդանիյյէթէ տիգդաթ օլունմասընը իպրամ էյլէմիշիմ տիր, ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, սէրպէսիյյէթ թարաֆտարը օլան հիւքիւմէթլէ, օլ պապատէ տայիմա իզհարը հիմմէթ իտէրէք, կէրէք Պուլղարլարընը, վէ կէրէք սայիր Խրիսթիեան միլլէթլէրին, իչլերինտէ պուլունան Իսլամլարա, հիւսնի մուամէլէ իթմէլէրինի, էքիտէն թէնպիհ վէ նասիհաթ էյլէմէսինի թէքլիֆ իտէրիմ։ Զիրա, շունու տախի ունսէթմամալրընը քի, մէմալիքի մէզպուրէտէ պուլունան բարաս թագըմարը, ալէսսէվիյէ հէմ նատան աբրլար վէ հէմտէ միւթէասսիպ օլտուգլարընտան, էկէր էլլերինտէն կէլէճէք օլսա, քեաֆֆէյի Իսլամլարը թարտ իթմէքլիքտէ, դալպլէրինտէ պիր սէֆտ տուեաճագլարընտա շիւբհէ եօգ տուր. ֆագաթ, պէրէքէթ վէրսին քի, միւխթէլիթ գօմիսիօնու ազալարը պուլունան զաթլար, քեամիլ զաթլարընն արզու վէ նիյէթլէրինէ թէվֆիդան, քէնտի վաղիֆէլէրինի պիլիքա, հէր ճինս էհալի հագդընտա տալ ու ատալէթի իճրա էյլէմիշլէր տիր։ Վէ վագտա, էհալիտէ տախի չօգ նատանլար, օսֆուլար, վէ պաթալ էֆքեարլըլար վար տըր, լաքին պիլիրիմ քի, շու էհալի, Ինկիլիզ էվվլատը ումուրունուն իֆատաթը խալիսանէսի վէ էֆքեարը սէքիմէսի կիպի պիր արզուտա պուլունմադտա տըր, հաթթա սիեէպիլիրիմ քի, Մ. Կլատսթընընդ բարլամէնթօտա իրատ իթթիկի նութգտա, Պուլկարլարընն Մուսլման վաթանտաշլարը հագդընտա հիւսնի մուամէլէ իթմէլէրի լիզումսիզ իւզրինէ իսրար էյլէմէսի, հիւսնի թէէսսիրի մուճիպ օլմուշ տուր։»

Պատէհու լօրտ Ֆիցմօրիս, տէրունինտէ հիւքմ իտէկլէն ատէմի էմնիյյէթատէն նաչի պիր վագթի էճնէպիլէրէ հէման մէճհուլօլուպ, ֆազաթ պու կիւնքի կիւն պիր սէյահէն Էմմիզրիկան Կլասգօվա կիթթիկի կիպի, պիր ուճատան տիկէր ուճունա գատար բահաթճա կիտիլէպիլմէքտէ օլան Պօսնա վէ Հէրսէք էեալէթլէրինին ահվալը հասէնէսինտէն տախի պահս իթմիշ տիր։

Թայմս զազէթասը, իչպուհնութգ իւզրինէ պիր պէնտի մախսուս տէրճ իտէրէք, տէմիշ տիր քի, էվրօբայի Օսմանի վիլաեաթընտա մէրի իւլ իճրա օլմադ իւզրէ Թանզիմ օլունան իտարէյի մալիեէ լայիհասը, տիւէլի էճնէպիեէնին Տէրիսաատէթ սիֆէրասը թարաֆընտան օլ մէրթէպէ հիւսնի սուբէթտէ գապալ օլունմուշ տուր քի, Անատօլունուն թէնսիգաթ վէ թանզիմաթը իչին Պապը Ալիեէ սիֆէրա ճանիպինտէն թագտիմ օլունան դանուն լայիհասընա տախի իտիմիշ տիր։

—Մէսենճեանը զաղէթասընկեր Բէթ-ըէսպուրկեան ալաղը պիր խուսուսի թէլէկրաֆնամէնէ նէզարէն, Բուսիանքեն Նօմիօրօտ նամ էեալէ-թինտէ վագը Վօլկանէ հրլենին ուն-մուշ օլան պուղլարը չէօզիւլմէսի իւզերինէ, պէշ դբթա սէֆինէ իլէ 30 դատար չէքիրմէ, վէ պուն-լարտա պուլունան պիր չօղ զէխա-յիր, նէֆթ վէ պալըզ կիպի նիւ-մունէլէրի մահվ վէ թէլէֆ օլմուշ, վէ զայեաթը վագբա բէք քիւլլի-եէթլի իմիշ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

. . . Խմբագիր,

Ասորւոց Կաթողիկոսական Փոխա-նորդ Գերաշնորհ Տ. Դիոնէսիոս Սրբ-բազան Արքեպիսկոպոս, որ թաղիս Ս. Եկեղեցւոյ ոտնախմբութեան առ-թիւ կիւրակէ առաւօտ Ս. Պատա-րագ մատուցանելու համար Բարձ. Ս. Պատրիարք Հօր հրաւէրն ըն-դունած էր, շաբաթ դիշեր Թաղիս մեծանուն Ազգայիններէն Մեծ. Պօ-ղոս էֆ. Էնքսէրճիեանէ սիրալիր ընդունելութեամբ հիւրընկալուե-ցաւ, և հետեւեալ կիւրակէ առա-ւօտուն ալ յետ աւարտման Ս. Ե-կեղեցւոյ Մեծ. Աւետիս էֆ. Շամ-տանճեանի ճոխ սեղանին մատակ-ցելով, մեծ գոհունակութեամբ վե-րադարձաւ։

Արդարև թէ յիշեալ մեծանուն էֆէնտիներուն և թէ թաղիս պա-տուարժան Թաղ. խորհրդոյ՝ի պա-տուիւ Նորին վեհապետական իշխա-նութեան և առ հասարակ դպրաց և ժողովրդոց ցոյց տուած մարդա-սիրական ընդունելութեանց և յար-գանաց փոխարէն մեր գովեստներն ըստ ինքեան նշանակութիւն մը չու-նին, վասն զի իրենց գործերն էյ-մէկ նշանաւոր գովեստներ են, մի-այն թէ մարդկային պարտականու-թիւն մի կը ճանչնանք գէթ հրա-պարակաւ թաղեցւոցս կողմանէ շնորհակալիք մը յայտնելու համար թարգման հանդիսացնել Ձեր թեր-թին, որ այսպիսի բարեսէր անձանց յիշատակը պանծացնելու նուիրա-կան կոչումն և պաշտօն ունի գրա-կան հրապարակին վերայ՝ի իրա-խոյս բարերարաց և յօրինակ այլոց։

Սոյն առթիւ ևս, յոժարեցէք Ձեր ընդունիլ մեր յարգանաց ան-կեղծ հաւատին, որով

30 Նոյմ. 1880 Մնամք Ձեզ ևն.

՝ի Կ. Պոլիս Յակոբ Թաքուրեան

Եէնի-Գիւղու

ՄԵՐ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՆԵՐԸ

Բ

Մանրամասնութիւն 4545ինչ նիւսխէսնուն պոքէսկ)

Արդէն յայտնի է որ ժողովրդեան մը մէջ տիրող սովորութիւն, գաղա-փար և օրէնք որքան վատ, թիւր և անհեթեթ լինին իրենց գոյու-թեան պատճառներն ունին, այլ և այլ նիւթական և մտային պարագա-յից ծնունդ, և այդ պատճառները հեռացնելով միայն ճամբայ կրնայ բացուիլ նոր գաղափար-ներու և դրութեան։ Ուսումնա-կանին էական պաշտօնն է այդ ճամ-բան յարդարել և չպահանջել որ ժողովուրդն ահագին փոսէ մը ցատ-կելով առաջադրեալ նպատակին հասնի։ Այս պաշտօնը շատեր կ'ան-դիտեն մեր մէջ։ Ասկից զատ՝ ըս-տահիա այլ տարբեր դաղափարնե-ու տէր ուսումնականաց ոտէպ ան-համաձայն կարծիքներն ազգային ընկերական ու կրօնական և ուրիշ կենսական խնդիրներու մասին, նոյն-պէս այդ խնդիրներու լուծման մասին միջոցներու անհեթեթ ընտրութիւն մը գայթակղութեան քարեր կ'դառ-նան ռամկին աչքին, այնպէս որ այդ ընթացքը կ'ներգործէ լուսաւորու-թիւն տրամադիր մտաց վրայ և անա-խորժ կարծիք մը կ'տայ ոչ միայն ուսումնականին անկեղծութեան, այլ և անոր ուսուցանելիք բանին վրայ։ Շատ դիւրին է նոր, յան-դուգն սկզբունքներ քարոզել տր-մատական փոփոխութեան ծրագիր-ներ առաջարկել, ազգային ու կրօ-նական հիմնարկութեանց մասին, շատ ախորժելի կ'երևի դրագիտի մը զուտ ճշմարտութեանց քարոզ դառնալ և իրը հեղինակներկայիլ այն կարծեաց ու դրութեանց որ Եւրոպայի մէջ հազար անգամ կրկ-նուած են, սակայն այդ միջոցը ագէտ ու նախապաշարեալ ժողո-վրդեան մը մէջ մտային յեղափո-խութեան տանող ամենէ կարուկ միջոցը չէ։

Այս բաւական չէ, սովորաբար մեր հայ ուսումնականներն արհա-մարհոտ ու ամբարտաւան ընթացք մը կ'բռնեն ժողովրդեան առջև, կ'անգոսնեն այն արարածներն որոց լոյս պիտի ջամբեն, կը դրդռեն այն բարոյական ու մտաւոր վեր-քերը զոր բուժելու կ'առա-ջադրեն, և այսպէս ոչ միայն ան-հաճոյ այլ և անհանդուրժելի կը դառնան։ Եւ սակայն ժողովուրդ մ' որչափ վար իջած լինի, որչափ գռեհիկ սովորութեանց և կոշտ նա-խապաշարմանց ենթակայ դտնուած լինի, անհնար է դաստիարակել, կրթել եթէ դաստիարակը մարդա-սիրութեան և բարեսիրութեան ըզ-գացումներ չտածէ, եթէ իր ձեռ-քը դտնուած հիւանդ ու ապիկար խմցականութիւններն արդահա-տութեամբ չդարմանէ, եթէ վեր-ջապէս չսիրէ այն հոգիներն որոց մտքի ու սրտի կրթութիւնը կ'ստանձ-նի, և ցոյց չտայ որ ճշմարիտ դի-տութիւնն ոչ միայն լուսաւորել այլ և զթալ դիտէ։

Այս մարդասիրութիւնն ու նե-րողամտութիւնը չեն տեսնուիր ոտէպ մեր ուսումնականներու յա-բարերութեանց մէջ անգամ, այն-պէս որ, արդէն իրարմէ նիւթա-պէս հեռացած անձեր մտապէս ու բարոյապէս ևս կ'բաժնուին և ան-միութեան ու անհամաձայնութեան ցաւալի օրինակներ կ'ընծայեն ժո-ղովրդեան առջև, և իրենց դի-տութեան ու զօրութեան վրայ կաս-կածներ կ'ազդեն։ Այս վիճակը դիւրին կ'լինի բացատրել եթէ նը-կատենք նախ՝ որ առ հասարակ մեր ուսումնականները տարբեր դպրոցներու աշակերտած են, երկ-րորդ՝ թէ իրենց սկզբանց մէջ այն-քան բացարձակ, այնքան անթոյլ-տու կ'երևին որ ամեն զիջում, ա-մեն ամոքիչ պարագաներ կ'մեր-ժեն և իրենց գիտական վճիռներն ու կարծիքներն իրրև պատգամ ընդունել տալու կ'ձգտին։ Ի հարկէ ուսումնական դասուն մէջ անհնար է համամտութիւն պահանջել այն-պիսի խմասասիրական խնդիրնե-ու մասին որ դեռ ևս վիճաբանու-թեանց ենթակայ են և լուծում չեն գտած նոյն իսկ Եւրոպայի գիտ-նականներու առջև, բայց գոնէ ժողովուրդը կ'սպասէ տեսնել ա-նոնց մէջ զիրար համոզելու միտում մը, գոնէ կ'յուսայ որ իրենց մէջ գտնուած կարծեաց տարբերութիւ-նը չէ թէ հրապարակի վրայ այլ առանձինն կ'լուծեն և էական խն-դիրներու վրայ համաձայնութիւն մը գոյացնելով օգտակար ներ-գործութիւն մը կ'ունենան հասա-րակութեան մտաց վրայ։ Ընդ հա-կառակն՝ շատ անգամ հայ ուսում-նականներ զիրար չեն քաշեր, ագէտ անձնականութեանց յատուկ դժուա-միջոցներ գործածելով զիրար կ'կոտ-րեն, թէ ընկերութեանց և թէ մամիյ մէջ դառն լեզուով իրարու վրայ կ'յարձակին, և այսպէս այն անձերն որ մարդասիրութեան և սիրոյ կենդանի տիպարներ պիտի լինէին գոռոզութեան, ինքնահա-ւանութեան կոթողներ կը դառ-նան։ Աւելորդ է մեկնել որ շատ տեղ հայ ուսումնականներու այս ընթացքն ինչ վատ տպաւորու-թիւն, ինչ վհատութիւն կ'բերէ այն ժողովրդեան որ իր վրկու-թիւնը քիչ շատ մտաւոր ու բա-րոյական այժերէ կ'սպասէ, ինչպէս կ'դժուարացընէ պաշտօն մը որ ոչ միայն լուսաւորութեան այլ և մարդասիրութեան պայմաններ ունե-նալու պարտաւոր է յաջողելու և արդիւնաւորելու համար։ Անշուշտ բացարութիւններ կան, կան հայ ուսումնականներ որ ոչ միայն Ազգին պիտոյից հմուտ, անոր մտա-յին թշուառութեան արդահատող են, ոչ միայն խորհող գլուխներ և լուրջ դաղափարներու տէր են, այլ և ձեռնհաս, և գիտեն մէն մի հիւանդութեան և ժամանակին յար-մար դեղերը հայթայթել, ծանր ու դառն ճշմարտութիւններ մեղմե-լով հաղորդել. սակայն այսպիսի-ներ փոքր մաս մը կ'կազմեն, ատէպ անպաշտան կ'մնան, և իրենց ազ-դեցութիւնը չհասնիր այն կողմերն որ ամենէ աւելի կարօտ են այդ ազդեցութեան։

(Տեվամ)

ԴԻՇԵՐԱՅԻՆ ԴԱՍԵՐ

Գում-Գարու, Նշանճը մեծ փա-ղոցը, թիւ 57. Սուբէնեան վարժա-րանի մէջ Դաղղիերէն, Անդղիերէն և Թրքերէն լեզուաց ու տօմարա-կալութեան դասեր պիտի աւան-դուին չափահաս պատանեաց ու երիտասարդաց սկսեալ ի 7 դեկ-տեմբերէ, դիշերները ժամ երկու-քէն մինչ չորս, ըստ հետեւեալ ցու-ցակի.

Ֆրանսերէն. – Բշ. Դշ. Ուրբաթ.

Անդղիերէն. – Դշ. Ուրբաթ.

Թրքերէն. – Բշ. Եշ.

Տօմարակալութիւն. – Եշ.

Սոյն ուսմանց ամեն ատենաւ-ները պիտի ուսուցուին դիւրագոյն ու գործնական եղանակօք և հե-տեւեալ ուսուցչաց միջոցաւ,

Ֆրանսերէն Մեծ. Նշան էֆ. Սի-մոնեան.

Անդղիերէն Մեծ. Յովսէփ էֆ. Շիշմանեան.

Թրքերէն Մեծ. Դրիգոր էֆ. Աբ-դարեան.

Տօմարակալութիւն Ս. Ա. Սուբէն-եան.

Վճարմունք կանխիկ են, իւրա-քանչիւր ուսմանց համար նախնա-կան և միջին ատենաւորը դրա-նուողներն ամսական երկերկու մէ-ճիա. իսկ արդէն յառաջադէմ ե-զողներն երեքական մէճիա պիտի հատուցանեն։

Ամեն ուսումներն և կամ քանի մը հատը միանգամայն ուսնել ու-զողներուն հետ յատուկ սակարկու-թիւն կ'ըլլայ։

Տնօրէն Դիշերային Վարժ.

Ա. Ա. Սուբէնեան

Սուբէնեան վարժ.

Նշանճը ճատաէսի թ. 57

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀՄԶԱԿԱՒՈՐ ՈՃԻՐՔ

ՍԷՆ-ԺԷՐԱՆ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ ԱԳԷՔՍԱՆԴՐ ՏԻՄՈՍ

Թարգմանիչ Մ. Ց. Մէլիքեան

Հրատարակիչ Ս. Ղ. Պարթէղամեան

Սոյն հետաքրքրական պատմու-թիւնը Հայրենիքի խմբագիր Մ. Ց. Մէլիքեան էֆէնտիի թարգմանու-թեամբ ի լոյս ընծայեալ ըլլալով, կը ծախուի Ս. Ղուկասեանի դրա-տունը և ուրիշ դրավաճառաց քով ի դին 6 ղրուշ։

Ումարբզ քի չօգլար կէրէք մի-թէրճիմի պուլունան էֆէնտիյի, վէ կէրէք թապ ու նէշրինի տէ-բիւհաթ իմմիշ պուլունան մէգքիւր թապխանէյի թէշվիգ նիյէթիյլէ, մէղքիւր կիւղէլ քիթապը՝ իշթի-բասընա հիմմէթ խէճէքլէր տիր։

ԿԻՃԷ ՍՈՒԼԹԱՆԸ

(258)

—

խանէմտէ պուլունան չու գըզ իշին, պու նէ՝ պիւյիւք չէրէֆ վէ իֆթի-խար աբը, ֆագաթ թէէսիֆ օ-լունուր քի, քէնտիսի չու նիյմէթի անպաեբպ թագտիր իթմէկէ մուգ-թէտիր տէյիլ տիր։

—Էկէրչի պու գըզ տիմանէ օ-մասա իտի, տէտի ըէսսամ թէպէս-սիւմ իտէրէք, Օֆէլինին թասվի-բինի ասլա իմա իտէմէզ իտի։

Թիմարխանէ նազիրը պու իֆա-տէյի ըէք հագգը պուլուպ, հաթ-թա պիր կիւղէլլիք սուլթանը իշին մէշհուր պիր ըէսսամա մուտէլ օլա-ճագ օլան տիմանէլիկին հատը գաթինտէ գըսգանըլաճագ պիր խուսուս օլաուղունու իլավէ, վէ մէղպուրէյի պուլունտուղու պօա-ռումար տայիրէսինտէն չըգարըլըպ, իւսթ գաթտա հավլիեէ կէօթիւ-բիւլմէսինի, վէ հագգընտա լաղըմ օլան մուամէլէյի իթիտալքեարանէ իճրասընին տիրիշ իտիմէմէսինի էմր էյլէտի։

Էվամիրի մէղքիւրէնին իլք գըս-մը իճրա օլունտու, վէ լաքին Ժան տը Սիմէօղ դարանլըգ պօտրամ-լարտան չըգարըլըպ, ըշըղա կէօթիւ-բիւլտիկինտէ, տիրտիգ վէ տօնմուշ կիպի տուրմագտա օլաուղունտան, չէքտիկի ճէվր ու ճէֆանին թասֆ-ֆիֆի իտիրմիշ օլաուղունտան ասլա խապէրտար տէյիլ տիր կիպի կէօ-բիւնտիւ։

Ըէսսամ իսէ, օլ անէ դատար հիսս էյլէմիշ օլաուղու հէեէճան-տան պիւսպիւթիւն ֆարգը օլա-բաղ, մէղքիւր զարիպ տիվանի դարշըբնտա հիսս էյլէտիկի հէեէ-ճանը պիր թարաֆտան արթտըղը հալտէ, տէհշէթ իլէ դարբշըդ օ-լան պիր թէճաճիւպէ Ժանա նա-զար վէ տիդգաթ իթմէքտէ, վէ հէման պունա միւշապիհ պիր թաս-վիրի պունտան ադտէմ պիր տէֆա տահա չէքմիշ իսէ տէ, ֆագաթ նէրէտէ չէքմիշ օլաուղունու տիւ-շիւնմէքտէ, վէ տսլա տէրխա-թըը իտէմէմէքտէ իտի։ Արա սըրա ֆիքրինտէ պիր ճիւղլի էսէր տօղ-մագտա օլաուղու զանն օլունմագ-տա իքէն, սապահլարը ույդուտան ուեանլըտըրնտա, խաթրտան չը-գան բիւեարար միսիլու, երինէ տէր-հալ զայպ վէ նապէտիտ օլմագտա իտի։

Պու խուսուստա չօգլուգ թէճա-ճիւպ իտիրմէմէլի տիր, չիւնքի Ժան տը Սիմէօղիւն իդպալ ու սէտտէթի զէմանընտա, վէ էն բարլագ կիւ-զէլլիկի էանասընտա, քէնտի նիշան-լըսը օլան Բրնէ տը Բիէօ իշին չէ-քիլմիշ օլան թասվիրի, շիւպհէսիզ մէղպուրէնին 913 նիւմէրօլու սէֆիլ պիր տիվանէ օլաուղու, վէ Սալ-բէթրիէրին գարանլըգ վէ էլէմպախ տիվարլարը ալթընտա էօմրիւնիւ թիւքէթմէքտէ պուլունտուղու զէ-մանտաքի թասվիրինէ ասլա վէ գա-թան պէնզեէմէզ իտի։

Սալբէթրիէր նազիրը, պիր ճիւզլի միւտէթի կէնճ գըզը տիդգաթլէ մուայեէնէ իթիքտէն սոնրա,

—Մ'իւսիս Տօյյէն, տէտի, միւ-սասէ իտէճէք օլուրսանըզ, սիզէ կիւզել պիր նասիհաթ վիրէյիմ։

—Ազիզիմ նազիր էֆէնտի, պու խուսուստա սիզէ միւսասէ իթմէք տէյիլ, ըէճա պիլէ իտերիմ։

—Էօյլէ իսէ, շու գատրն վասը-թասընը պիր իշ կէօրմէք իսթէեօր իսէնիզ, պիր կիւն վէ պիր սաաթ պիլէ զայպ իթմէեէրէք, եարընտան իշէ պաշլաեընը։

—Նէ՞ իշին։

—Զիւնքի իշինիզի իքմալ իթմէղ-տէն, մեսէլիսիզի էլտէն չըգարա-ճագսընըզ։

—Շու պէտպախթ գըզճըղաղ եագընտա վէֆաթ իտէճէ՞ք մի տիր տէեու զանն իթմէքտէսինիզ, տէ-տի Տօյյէն։

—Զանն իթմէք տէյիլ, գավիէն ինանընըրմ, չիւնքի սօրմուշ օլան եիւզիւնտէ ալէամէթլէրտէն, եա-գընտա վէֆաթ իտէճէկի պէնճէ մուհագգագ տըր, վէ սիզ պու սէօյ-լէտիկիմէ ինանընըզ, մ'իւսիս Տօյ-յէն, զիրա, կէրչի պէնիմ իլմի թըպպճա մալիւմաթըմ եօգ տուր, ֆագաթ պու խուսուստա էօյլէ թէճրիպէքեարըմ քի, պաղէն չու թէճրիպէմ թատտիգ օլունմագտա տը։

—Պու սէօյլէտիկինիզ տահա իյի տիր, տէեու մուգտագլէ իթմի ըէս-բամ, չիւնքի պու պէտպախթ գըզ-ճըղաղ իշին էօրմէք, գուրթուրմագ տիմէք տիր. պունունա պէրաբեր մէղպուրէ նէ դատար չարուգ գա-թը հաեաթ իտէճէք օլսա պիրէ, պէնիմ իշին իգթիղտա իթտիկինտէն զիեատէ էօմիւ իմթիտատ իյլէեէ-ճէք տիր, չիւնքի պէնիմ իշին ի-քի եախատ իշ կիւն քեաֆի տիր, հաթ-թա իճատ իտէր իսէ, պէն իշիմի պիր գաշ սաաթ զարֆընտա տտիսի թէսվիրէ իտերիմ։ Հալ պու քի պու կիւն իշէ պաշլամագ իշին լա-զըմ օլան ալէթլէրիմի պիրիքատ կէթիրմիշ օլմասընընտան, եարընտան էվվէլ իշէ պաշլաեամամ, վէ շաեէտ պու գատար չարուգ կէլ-մէմէ նիսպէթէն, երինէ բէք կէճիքմիշ օլուր իսէմ, եանի պէն կէլին-ճէեէ տէկին, սիզին միւքատէր ըէյզամպէրլիկինիզ ֆիրիէն թաս-տիգ օլունմուշ օլուր իսէ, Օֆէլինին թասվիրինի հաեաթտա չէքճէք եէրատ, էօմիւշ օլարագ չէքէրիմ։

Պու մէսէլէ պու սուբէթլէ հալ օլունտուղունտան, Սալբէթրիէր նա-զիրը, տիկէր տայիրէլէրի տօպաշմա-լարընը միւսիս Տօյյէնէ թէքլիֆ իթ-տի, հալ պու քի մէրգում արա-մագտա օլաուղու մտէլի զաթէն պուլմուշ օլուպ, վէ գալպինին միւ-քատէր հէեէճանընը պունտան զիեատէ թէմտիտ իթմէքլիքտէ տէ պիր ֆայտէ կէօրմէտիկինտէն, թէքլիֆի մէղպուրու գապալ իթ-մէտի։ Պինապէրին Տօյյէն, Սալբէթ-բիէր նազիրը նազիրը՝ վէտարաշը, օլ ատէհշէթլի թիմարխանէտէն մուֆա-ըաթի էյլէտիկինտէ, վէ խարիճի գաբուտան կէչիպ, արապասընա բաքիպ օլաճաղը սըրատա, քէն-տիսինէ, եիւրէկինտէն ադը պիր եիւք գալտըրըլմըշ կիպի զանն օ-լունտու, վէ պիր նէհրին կիրտա-պընա ինիպտէ, մուախխարէն սու-եուն իւզերինէ չըգան տալկըճըրը միսիլու, պէրրագ հավաեը թէ-նէֆֆիւս իթտիկինտէ, ֆէվզելա-տէ պիր մահզուզէյյէթ վէ ֆէ-ըահլըգ հիսս էյլէտի, վէ հավա քէնտիսինէ էվվէլինտէն զիեատէ ըլըճագ, վէ գուպպէյի սէմավիեէ տէ տահա զիեատէ պէրրագ կէօ-բիւնտիւ։ Պունունա պէրաբեր ըէսսամը մէրգումուն, թիմարխա-նէտէն չըգարգատան սոնրա, գալ-պինտէ մէճհուլ վէ էմնիս տրն-մաղ պիր տէրտ վէ քէտէր էսէրի պուլունուպ, օլ կիւնիս ադշամա վէ կիճէ սապահա գատար, մէր-գում պիր տիրլիս քէնտի իլք շաղ վէ խէնտան թապիտը վէ տիս-լեագընը քէսպ իտէմէտի։

Ֆէրատաբ կիւն, էօյլէ բատտէլէ-բինտէ, Տօյյէն, քէնտինին, ըէ-սիմ թախթասընը վաղ իտէճէք շըմ-նամ նէբտիվէնինի, վէ քէն-տի օթուրատուղու պիր նէվլի պիս-քիւլիւբ իտիմէսինի, վէ պօնա սանարգճասընը իքի խըզմէթքա-

ԻԼԱՆԱԹ

Էվդաֆը հիւմաեուն խաղինէսի մահլուլաթ տայիրէսինտէ, պէհէր կիւն միւզայիտէլերի իճրա դըլընմադտա օլան աթի իւշ զիւրը մահլուլաթդն, իշպու 1297 սէնէսի զիլհիճճէսինին 23 իւնճիւ ճիւմաա իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն, միւզայիտէլերի իճրա օլունմադտա օլտուղու, պունտան էվվէլ, իբի հաֆթա իլան դըլընմիշ իսի։ Մահլուլաթը մէզբիւրե զիյրտէ մուհարրէր պէտէլաթ իլէ, թալիպլերի իւզերլերինտէ թէզաբիւր իլէտիկինտէն, զամմի իլէ թալիպ օլանլարդն, ադտան սէքիզ սէքիզ սէնէսի շէհրի մուհարրէմինին օն պիրինճի բազար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն, պիր հաֆթաեա տէկին, էվդաֆը հիւմաեուն խաղինէսի էնճիւմէնինէ կէմիլերի, իշլիւնճիւ տէֆա օլարադ իլան օլունուր։

8,··· 7,500 (1), Թօքդարուտա, Ֆաթմա սուլթան մահէլլէսինտէ, Դուեու սոդաղընտա, 130 զիրա արսատա մէպնի 4 օտա, վէ պիր սուֆա, վէ 1 մանյի միւշթէմիլ, շէհրի 80 զ. քիրալը պիր պադ մէնզիլին, սէքիզ հիսսէտէն պէշ հիսսէսի։

15,··· 3,000, Մէվլէվիխանէ դարուսունտա, Ուզուն Եուսուֆ մահէլլէսինտէ, Հիւսամէտտին ճամիի սոդաղընտա, 60 զիրա արսատա մէպնի, 3 օտա, վէ 60 զիրա պաղչէյի միւշթէմիլ ալչադ պիր պադ մէնզիլ

11,·· 5,000, Ցիվան Եօլունտա, ամիդ Ալի բաշա մահէլլէսինտէ, Սօֆճու խանը տէրուունինտէ, օրթա դաթտա, 30 զիրա արսատա մէպնի, շէհրի 40 զ. քիրաեա միւթէհամիլ քեարկիր պիր պադ օտա մա բէքէնին պիւթիւնիւ։

36 վէ 24,·· 50,000, Ֆաթիհ դուրպինտէ, Բիրմոսթի մահէլլէսինտէ, Էմիր խանը սոդաղընտա, 500 զիրա արսատա մէպնի, 30 օտա, վէ պիր մանի, վէ պիր ալբը, վէ թահթընտա պէշ պադ տիւքքեան, վէ եինէ տուխանի միլքինի միւշթէմիլ, շէհրիյէ 1,200 զ. քիրալը Նարպանտ խանը տիմէքլէ տրիֆ քեարկիր պիր պադ խանքն ըուպ հիսսէսի։

14,·· 8,000, Էյեուպտէ, Դըզբլ Մէսճիտ մահէլլէսինտէ, Տէկիրմէն սոդաղընտա, 256 զիրա արսատա մէպնի պիր օտա, վէ պիր մանի, վէ 24 զիրա պաղչէյի միւշթէմիլ, սէնէվի 800 զ. քիրալը միլք մա կէսիք քէբէսթէճի տիւքքեանը։

40 վէ 38,·· 5,000, Էյեուպտէ, Ճէրզի Դասբմ բաշա մահէլլէսինտէ, Զէօմլէքճիլեր ճատտէսինտէ, 90 զիրա արսատա մէպնի, 3 օտա վէ 1 մանի, վէ 300 զիրա պաղչէյի, վէ թահթընտա մէստուա տիւքքեանը միւշթէմիլ խարադ ալչադ պիր պադ մէնզիլ։

116·· 12,535· Պէշիքթաշա, Սինան բաշայի Ամիդ մահէլլէսինտէ, Պէշիքթաշ ճատտէսինտէ, 80 զիրա արսատա մէպնի, ֆէվդբնտա 2 օտա վէ պիր մաղազաեը միւշթէմիլ, սէնէվի օն պին զ. քիրալը քեարկիր պիր պադ պէօրէքճի ֆուրուունու կէտիկինին 120 սէհիմանէ 15 սէհիմի։

19·· 4000· Թավուդ բազարընտա, Ամիդ Ալի բաշա մահէլլէսինտէ, Խաղինէտար խանը տէրուունինտէ, օրթա դաթտա. 40 զիրա արսատա մէպնի, շէհրի 40 զ. քիրաեը միւթէհամիլ քեարկիր պիր պադ օտանքն պիւթիւնիւ։

12 վէ 6·· 63,000· Պէյօղլունտա, քեամիլ Մուսթաֆա Զէլէպի մահէլլէսինտէ, Պալթաճը շըդմաղընտա, 130 զիրա արսատա մէպնի, 12 օտա, վէ պիր մանյի միւշթէմիլ, շէհրի 400 զ. քիրալը իբի պադ քեարկիր, վէ իբի պադ ալչադ մէնզիլդէրին պիւթիւնիւ։

92·· 5000· Էմիրնէ դարուսունտա, Զաղըր աղա մահէլլէ վէ ճատտէսինտէ, 50 զիրա արսատա մէպնի, պիր օտա վէ պիր մանի, վէ 20 զիրա պաղչէյի միւշթէմիլ ալչադ պիր պադ մէնզիլ։

3·· 35,000· Ուզուն չարշըտա. Պաղարը ճէտիտ մահէլլէսինտէ, Ամնալը խան սոդաղընտա, 150 զիրա արսատա մէպնի իբի օտա վէ պիր մանյի միւշթէմիլ, շէհրի 400 զ. քիրալը քեարկիր պիր պադ չէօրէքճի ֆուրուունու կէտիկինին 120 սէհիմ իթիպարիյէ 70 սէհիմի։

151 վէ 149·· 6050· Հէքիմ օղլու Ալի բաշատա, Տաֆուտ բաշա մահէլլէսինտէ, Հէքիմ օղլու ճատտէսինտէ, 160 զիրա արսատա մէպնի, պիր մանի վէ 1860 զիրա պաղչէյի միւշթէմիլ միլք մա կէսիք ալչադ պիր պադ պէրպէր, վէ պիրա կէսիք դատտադ տիւքքեանլարընքն ըուպ հիսսէրի։

73 վէ 71·· 7500· Կէսիք բաշատա, Ցիվան Ալի մահէլլէսինտէ, Միւսէլլիմ սոդաղընտա, 90 զիրա արսատա մէպնի, ֆէվդբնտա իբի օտաեր միւշթէմիլ, շէհրիյէ 200 զ. քիրալը քեարկիր պիր պադ պադդալ վէ հալլաճ տիւքքեանլարը կէսիլէրինին, 120 սէհիմ իթիպարիյէ 13 սէհիմ հիսսէյէրի։

17,·· 1,200, Մէվլէվի խանէ դարուսունտա, Իպրահիմ չավուշ մահէլլէսինտէ, Դաշըզճը մէքթէպի սոդաղընտապիր օտա վէ պիր մանի վէ 80 զիրա պաղչէյի միւշթէմիլ ալչադ պիր պադ մէնզիլ։

9,·· 2500· Պէյօղլուտա, Շէյխ իլ հարամ Հիսսէյին աղա մահէլլէսինտէ, Արնավուտ սոդաղընտա, 75 զիրա վէ տէրուունինտէ պիր մանյի միւշթէմիլ պիր դրթա մէնզիլ արսաբընին պիւիւս հիսսէսի։

5·· 2000, Շէհիր էմինի դուրպինտէ, Տէնիզ Ապադալ մահալլէսինտէ, Դոլ պաշը սոդաղընտա, 40 զիրա արսատա մէպնի, պիր օտա վէ 40 զիրա պաղչէյի միւշթէմիլ ալչադ պիր պադ մէնզիլ։

49 վէ 45,·· 10,000, Սիլիվրի դարուսունտա, Իպրահիմ բաշա Նամ տիկէր Խանը դարակէօղ մահէլլէսինտէ, Սիլիվրի դարուսու ճատտէսինտէ, 250 զիրա արսատա մէպնի, պիր մանի վէ իբի ատէտ տէքքանի միւշթէմիլ, վէ 1500 զիրա պաղչէլի խարադ պիր պադ համմամընը նըսֆ հիսսէսի։

37,··· 123,100, Դալաթատա, Օղճու Մուսա մահէլլէսինտէ, Շէհսուար սոդաղընտա, 80 զիրա արսատա մէպնի իշ օտա վէ պիր մանի, վէ 534 զիրա պաղչէյի շամիլ պէր մուհիպի խարիթա, ալչադ պիր պադ մէնզիլ։

48 վէ 40··· 25,000, Դատը դարիյէսինտէ, Ճոֆէր աղա մահէլլէսինտէ, Եօղուրտճու ճատտէսինտէ, 60 զիրա էպնիյէլի դահվէ, վէ 40 զիրա էպնիյէլի Ծալաշ դադդալ տիւքքեանը, վէ եէտի տէօնիւմ պադ, վէ իբի պուչուգ տէօնիւմ չաեբը մահէլլէրինին ըուպ հիսսէլէրի, շէհրի պին զ. քիրալը։

73 վէ 67,·· 45000, Թօքխանէտէ, Դարապաշ մահալլէսինտէ, Պօղաղ քէսէն ճատտէսինտէ, 300 զիրա արսատա մէպնի եէտի օտա վէ պիր մանի, վէ 70 զիրա պաղչէ, վէ թահթընտա 3 պադ տիւքքեանը միւշթէմիլ, շէհրի 800 զ. քիրալը իբի պիր պադ ալչադ մէնզիլդէրին նըսֆ հիսսէլերի։

····· 40,000, Բումէլի դավաղընտա քեապին, պիր թարաֆտան տէրէ, վէ պաղէն հաճի Հասան աղա իլէ զէվճէսի իհտէլերինտէ թարբա, վէ թարաֆը սէլէսէսի տէրէյի մէզբիւրեյի միւնթէհի թարիֆի ամ, պէր մուճիպի խարիթա 10,500 զիրա պաղչէ, վէ տէրուունինտէ պիր մանի, վէ պիր հավուզ վէ պիր պաղչէպան օտասընին պիւիթիւնիւ։

24 վէ 22,·· 15,000, Իւսկիւտարտա, Սիւլեյման աղա մահէլլէսինտէ, Պիւլպիւլ տէրէսի ճատտէսինտէ 100 զիրա արսատա մէպնի 4 օտա վէ պիր մանի, վէ 150 զիրա պաղչէ, վէ թահթընտա մէստուա տիւքքեանը միւշթէմիլ ալչադ պիր պադ մէնզիլ։

Ամիսլուզ զիւրը արսաբար տէրէսէթի միւզայիտէ պուլունտուղունտան, թալիպ օլանլարընը. իշպու ուօգտան ալթը սէնէսի շէհրի քեանունի էվվէլինին պիրինճի բազար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն, պիր հաֆթաեա գատտադ, մահլուլաթ տայիրէսինէ կէլիպ, դըլյմէթի մուխամմինէլէրինին աշէրինէ միւսամի բէյ ագճէսի թէսլիմի խաղինէ իտէրէք, միւզայիտէսինտէ պուլունմադարը լազըմ կէլէճէկի, պիրինճի տէֆա օլարադ իլան օլունուր։

Դըյմէթի մուխամմինէսի, լիրայի օսմանի 100 զ. տան, 20 պին զ. Պէյօղլուտա, Դարանֆիլ սոդաղընտա, պէր մուճիպի խարիթա 88 զիրա պիր դրթա արսայի վագֆիյէ։

Դըյմէթի մուխամմինէսի, լիրայի օսմանի 100 զտան. 66,400 զ. Պէյօղլուտա, Դարանֆիլ սոդաղընտա, պիր դրթա 210 զիրա արսայի վագֆիյէ իլէ, քէզալիք մահէլլի մէզբիւրուն պու տէֆա մէսահէսինտէ, պէր մուճիպի խարիթա զուհուր իտէն ֆաղլասը 11 բարմադ վէ 71 զիրա, եանի ճէմման 11 բարմադ վէ 281 զիրա։

Դըյմէթի մուխամմինէսի, լիրայի օսմանի 100 զտան. 42,600 զ. Պէյօղլունտա Սարը Լութֆի մահէլլէսինտէ, Եէմէնիճիլեր ճատտէսինտէ, 8 բարմադ վէ 119 զիրա պիր դրթա արսայի վագֆիյէ իլէ, մահէլլի մէզբիւրուն պու տէֆա մէսահէսինտէ, պէր մուճիպի խարիթա զուհուր իտէն ֆաղլասը 15 բարմադ վէ 22 զիրա, եանի ճէմման 23 բարմադ վէ 131 զիրա։

Ամիսլուզ զիւրը արսաբար տէրէսէթի միւզայիտէ պուլունտուղունտան. թալիպ օլանլարընը, 97 սէնէսի շէհրի զիլհիճճէսի օն ալթընճը ճիւմաա իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն, էվվաֆը հիւմաեուն խաղինէսի մահլուլաթ տայիրէսի էնճիւմէն խաղինէսինէ կէլմէլերի, իշ հաֆթա իլան դըլընմիշ իսի։ Իշպու ուօգտան սէքիզ սէնէսի շէհրի մուհարրէմինին օն պիրինճի բազար իրթէսի կիւնիւնտէն, շէհրի մէզբիւրուն օն սէքիզինճի բազար իրթէսի կիւնիւնտէ տէկին, պիր հաֆթա զարֆբնտա, միւզայիտէյի դամիյէսի իճրա դըլընճաճաղընտան. էյեամը մէզբիւրէտէ, սաամ ալթաան օնա գատտադ, պէհէր կիւն, էնճիւմէսի խաղինէյէ կէլմէլերի, տէօրտունճիւ տէֆա օլարադ, սուրէթի դամիյէտէ իլան օլունուր։

7,·· 54,000, Պէյօղլունտա, Թէբէ պաշընտա, Ալթընճը տայիրէ դարշըսընտա վաղը, իբի եիւզ զիրա արսայի վագֆիյէ։

8,·· 75,000, Մահէլլի մէզբիւրտէ, իբի եիւզ էլլի զիրա արսայի վագֆիյէ։

9,·· 75,000, Մահէլլի մէզբիւրտէ, իբի եիւզ էլլի զիրա արսայի վագֆիյէ։

10,·· 75,000, Մահէլլի մէզբիւրտէ, իբի եիւզ էլլի զիրա արսայի վագֆիյէ։

11,·· 75,000, Մահէլլի մէզբիւրտէ, իբի եիւզ էլլի զիրա արսայի վագֆիյէ։

12,·· 103,750, Մահէլլի մէզբիւրտէ, տէօրթ եիւզ էլլի պէշ զիրա արսայի վագֆիյէ։

Թօքխանէտէ Սիրբէճի իսկէլէսինտէ վաղը, պիր թարաֆը չէշմէ արդասը սոդաղը վէ Սիրբէճի իսկէլէսի ճատտէսի, պիր թարաֆը չէօբիւք իսկէլէսի ճատտէսի, վէ պիր թարաֆը լէպի տէրեա իլէ մահտուտա 1585 զիրա արսա իւզերինտէ օլուպ, զիմմէքի հալիյէ շէհրի 21 լիրա իրսա կէթիրիր, ամիիզղիրը ալչադ վէ քեարկիր տիւքքեան վէ պարադալար իլէ մուճիմէսիէն, վէ հէյեթի հաղըրէսիյէ, վէ էթրաֆը էրպասը քեարկիր տիվար իլէ մուհամմէ օլարադ, պիր դրթա խարիթա մուճիպինճէ տէրէսէթի միւզայիտէ օլուպ, 4450 ատէտ Օսմանլը լիրասը պէտէլ իլէ թալիպի իւզերինտէ թէզաբիւր իթիտիկինտէն, 96 սէնէսի շէհրի թըշրինի սանինին 10 ունճու բազար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն, էվվաֆը հիւմաեուն խաղինէսի մահլուլաթ տայիրէսիյէ էնճիւմէնի խաղինէնէ կէլմէլերի իշ հաֆթա իլան դըլընմիշ իսի։ Իշպու քեանունի էվվէլինին պիրինճի բազար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն, շէհրի մէզբիւրուն 8 ինճի բազար իրթէսի կիւնիւնտէ տէկին, պիր հաֆթա զարֆբնտա միւզայիտէյի դամիյեէսի իճրա դըլընճաճաղընտան, էյեամը մէզբիւրէտէ սաամ 6 տան 10 ա տէկին, պէհէր կիւն էնճիւմէնի խաղինէեէ կէլմէլերի, վէ միւտաէթի իլան խիթամընտա գարարտատէսի քէշիտէ օլունուպ, զամմի գատտալ օլունմսեաճաղը տէօրտունճիւ տէֆա օլարադ, սուրէթի դամիյէտէ իլան օլունուր։

Նօ. 18 Քեարկիր մաղազա
» 2 » »
» 22 » տիկէր »
» 24 Պիր պադ պադդալ տիւքքեանլիյէ քեարկիր մաղազա։
··· Պիր պադ տուխանի տիւքքեանը։
» 28 Դահվէ տիւքքեանը։
··· Այչէլանէ
··· » մաղազասը
··· Իշքէմպէճի տիւքքեանը
··· Թուպրա մահէլլի
··· Տէօրթ ատէտ պարադա
··· Մէյտան մահէլլի

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐԸ

Լօնտրա 13 Դեկ.

Ինկլիզ գօնսոլիտ	98 -1/16
Լսհամը Ուսմանիէ աչըլար	12-3/4
» » գարանտը	12-3/4
1865 Իսթիդրազը	14-5/8(?)
1869 »	14-5/8
1871 »	71-3/4
1872 (Պօնտիւ Թրէզոր)	19-3/4
1873 »	13-1/2
Օսմանլը Պանդասը	12-1/8
Բուսիա իսթիդրազը 1873	88-3/4
Մըսըր իսթիդրազը պիրլէշմիշ	67-7/8
» իմթիեազը (չըմէնտը.)	94-1/4
Տէվլէթը Ալիէնին 1877 իսթիդրազը	81-5/8
Տաիրա սանիէ	74-5/8
Մըսըրին Ֆոչիլա իսթիդրազը	94-1/4
1877 Մանարիսթան էհամը	95-1/2
Դամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	–

Բարիս, 13 Դեկ.

Ֆրանսըզ ֆոնտսուսու 3 %	40
» » 5 %	19 30
Լսհամը Ուսմանիէ աչըլար	13-05
» » գարանտը	12-82 1/2
1865 Իսթիդրազը	75-
1869 »	71-
1873 »	67-
Բումէլի չըմէնտը. Թահվիլա.	42-
Օսմանլը Պանդասը	561-25
Դրէտի Լիոնէ	972-50
Բուս ֆոնտսուսու 5 % (1877	96-13/16
Բուսիանին Շարք իսթիդրազը	58-7/8
Իթալիա ֆոնտսուսու	87-95
Մըսըր իսթիդ. պիրլէշմիշ	349-37 1/2
Իսբանեա խարիճի իսթիդրազը	21-3/8
Դամպիօ Լօնտրա իւզերինէ	25-31

Բարիս, (Պուլվար) 13 Դեկ.

Ֆրանսըզ ֆոնտսուսու 5 %	119-28 3/4
Լսհամը Ուսմանիէ	12-82 1/2

Վիէննա, 13 Դեկ.

Լօնտրա իւզերինէ գամպիա	117-95
Բուսմէլի տէմիր եօլ թահվիլաթը	19-30

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լսհ. Ուս. դեկտ. 1 ադմ. զբ.	13-28
» » դեկտ. 2 սպհ. աչ.	13-23
» » Լն եիւքսէք	13-25
» » Լն աչաղը	13-23
» » Սաամ 5 տէ	13-24
1863 Իսթիդ. (Մութօն) 6 % ֆ.	68-
1865 » » 6 % ֆ.	69-
1869 » (Բինար) 6 % ֆ.	68-
1872 » (Պօնտիւ Թրէզոր	22-
1873 » (Բինար) 6 % ֆ.	65-
Բուսիէլի չըմէնտրֆէր	39-3/4
Լէքօր զուրուշ	35-
Հէվալէսիզ »	15-
Ադշէ ֆայիզի %	09-

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Դրէտի ժէնէրալ 6 %	3-20
Սօսիէթէ ժէն 6 %	4-20
Իսթանպօլ Պանդասը	9-
Սօսիէթէ Օթօման	6-20
Թրամվայ 5 %	390-
Լավրիօմ (մատէն)	100-
Աքսիօնզարտա իշ եօղ	

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 զրշտան Ղ. փ.	
Ինկլիզ լիրասը	109 36
Ֆրանսըզ ալթունու	87-38
Բոլ	90- 5
Դրիմից ալթունու	51-20
Պէեազ մէճիտիյէ	107-32
Մէթալիք	212-1/4
Պէշիք	209-3/4
Ալթընը	129-1/4
Պաղըր	525-
Գարպօն գայիմէսի գարիք	890-

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Լն եիւքսէք	1240-
Լն աչաղը	1240-
Սաամ 5 տէ	1240-

Ղուրէպա խասթախանէսի իլ[illegible] լիւզումի օրան պէշ եիւզ պու [illegible] տար չիֆթ եուն չօրապը, իշ[illegible] թըշրինի սանինին երիկրմի տօղ[illegible] զունճու ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ[illegible] միւնագատասը իճրա օլունճաղ[illegible] ճիհէթլէ, թալիպ օլան թիւճճարը[illegible] եէվմի մէզբիւրտէ, սաամ պէշ պու[illegible] չուդ ալթը բատտէլերինտէ նիւ մա[illegible] նէլերի իլէ պէրաբեր, էվվաֆը հիւ[illegible] մաեուն խաղինէսի էնճիւմէնին[illegible] կէլմէլերի։

Ղուրէպա խասթախանէսի իլ[illegible] տէօրթ այլըդ լիւզումիօրան ֆրա[illegible] ճիկա վէ էթմէյին էսմանը, պէհ[illegible] մէճիտի 20 զրուշա օլարադ, 13 կիւ[illegible] տէ պիր քէրրէ իթա օլունմադ չար[illegible] թը վէ չէրայիթի սայիրէ իլէ, ֆրա[illegible] ճիպանին պէհէր դրյյէսի 99 [illegible] էթմէյին պէհէր դրյյէսի 70 բարա[illegible] տա, թալիպի իհտէսինտէ պուլուն[illegible] տուղունտան, վէ քեանունի էվվէլ[illegible] ին պիրինճի բազար իրթէսի կիւնիւ[illegible] սաամ 9 տա դարարը վիրիլէճէկին[illegible] տէն նօգսանլարըդյա իթաեէ թա[illegible] լիպ օլան թիւճճարընն վագֆի մէզ[illegible] բիւրտէն էվվէլ պէհէր կիւն էվդա[illegible] ֆը հիւմաեուն խաղինէսի էնճիւմէ[illegible] նինէ կէլմէլերի։

Լիւզումի օրան պին իշ եիւզ պու[illegible] դատտադ դրյյէ աչուրէլիք Սամսո[illegible] պուղտաեընընն էսմանը, եիւզլիք[illegible] ալթուն եիւզ զրուշ հիսսապէյէ, սուրէթինին թանզիմինտէ իթա օ[illegible] լունմադ չարթը վէ չէրայիթի սա[illegible] յիրէ իլէ, իճրա օլունան միւնա[illegible] գատտասընտա, պէհէր դրյյէսի եիւզ բարատտա, թալիպի իհտէսինտէ պուլունտուղունտա, վէ իշպու քեա[illegible] նունի էվվէլին իշլիւնճիւ չարշէն[illegible] պին կիւնիւ սաամ տօղուզտա դա[illegible] բար վիրիլէճէկինէ պինտէն, նօգ[illegible] սանլարդ իթաեէ թալիպ օլան թիւճ[illegible] ճարընն, վագֆը մէզբիւրտէն էվվէլ պէհէր կիւն էվդաֆը հիւմաեուն խաղինէ[illegible] սի էնճիւմէնինէ կէլմէլերի։

Միւսլաեասընա լիւզում կէօ[illegible] րունէն 1890 պու դատտադ դրյյէ[illegible] Թըրեէսթէ շէքէրլիլէ 500 պու դա[illegible] տար չիֆթ լմամ իշի եուն չօրապ[illegible] տան, շէքէրին էսմանը եիւզլիք[illegible] ալթը 100 զրուշա օլարադ, սուրէ[illegible] թինին թանզիմինտէ իթա դըլընմադ, [illegible] վէ չօրապը տախի սիմ մէճիտի 19 [illegible] զրուշա օլարադ, մաղազատա թէս[illegible] լիմ օլունմադ չարթը վէ չէրայիթի [illegible] սայիրէ իլէ, շէքէրին պէհէր գան[illegible] թարը 204 վէ չօրապը պէհէր չիֆ[illegible] թի տախի 3 պուչուգ զրուշատա թա[illegible] լիպէրի իհտէլերինտէ պուլունտու[illegible] զունտա, վէ շէքէրին իշպու քեանու[illegible] նը էվվէլին 2նճի սալը, վէ չօրապը[illegible] տախի կիւնճիւ բէնճէնպիհ կիւնիւ[illegible] սաամ 9 տա դարարլարը վիրիլէճէ[illegible] կինէ պինտէն, նօգսանլարըդյա ի[illegible] թաեէ թալիպ օլան թիւճճարընն[illegible] վագֆի մէզբիւրտէն էվվէլ պէհէր կիւն էվդաֆը հիւմաեուն խաղինէ[illegible] սի էնճիւմէնինէ կէլմէլերի։

Օ ԲԱՆԹԷՕՆ

ՆԱՄ

ԳԱԼՖՕԲՈՒԼՕ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐԻՆ

ԷՄԹԱԱՑԻ ՃԷՏԻՏԻ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ՊԷՏՕՂԼՈՒ ՊԷՕՑԻԻՌ ՀԱՏՏԷ Ն. 394

Պու տէֆա եէնիտէն քիչատ օլուանան էմթաայի ճէտիտէ մաղազամըզընն տահա զիեատէ միւքէմմէլ վէ մանթագամ սուրէթէ թէճճիզ վէ թէզերէն խիմիշ օլմասընը, բիայէթլու էհալիմիզ իխթար ու պէեան իթմէքլիկի, քէնտիմիզճէ պիր շէրէֆ ատտ խէրիզ։

Մէզբիւր մաղազամըզտա, էնվայի էշեայի ճէտիտէ պուլունտուղու կիպի, Բարիսին էն մէշհուր մաղազա վէ ֆապրիգալարընընն տաիի էն սոն վէ ճէտիտ ու զարիֆ մալլէրի պուլունմազտա օլտուղտան պաշգա, կէրէք ԿԻՒԶԷԼ, ԿՈՒՍԹՕ, վէ կէրէք ճէնճէ Ա.Լ.Ի ԻԻԼ Ա.Լ.ԷԱ օլմալարընա պէրապէր, իշթիրալարընա բաղալթ իտէն զաթլարընը, պատիի մէՇՇունիյյէթլերի օլմագլըգ արզու վէ նիյէթիմիզտէն պուլունտուղունտան, ԷՇՎԷՆ ՍՈԹԸՊ ՏԱ Ա.Զ ԳԱԶԱՆՄՈԳԼԸՂԸ, քէնտիմիզճէ պիր գատտէ իթթիհազ ատիր։

ԳԱԼՖՕԲՈՒԼՕ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ճ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

---

(1) Ճիւմէլերին էվվելինտէ պուլունան իլք բագամիր մահլուլաթընն նիւմէրօ բագամիրը օլուպ, իբինճի բագամիր տախի, լիրայի օսմանի 100 զ. օլարադ դրյմէթի մուխամմինէլերինի պիլտիրմէքաք տիրլէր։